

VELKOMSTTALE

PETER CHRISTENSEN TEILMANN

DIREKTØR, TEATERMUSEET I HOFTEATRET

Ja, jeg tør næsten ikke det her. Ikke bare har vi premiere på udstillingen. Hvad værre er, er det første gang vi bruger vores nye sound box.

Men velkommen til jer alle til åbningen af udstillingen *Det skjulte Slotsholmen* her i Rigsdagsgården. Det er vel nok dejligt at at I vil være med til at stå her midt i et af Slotsholmens brændpunkter – hvad vejret jo kun gør det endnu mere til i dag.

Og lad mig derfor som det første sige, at der her over bagved i delvis skygge kan man forsyne sig med cava og med vandflasker, som drengene fra FRAK står klar med. FRAK er en socialøkonomisk virksomhed, som hører til i hjertet af Nørrebro, og som ikke bare er til gavn for de unge der, men også for os andre.

Mit navn er Peter Christensen Teilmann og jeg er direktør i Teatermuseet i Hofteatret, som har produceret udstillingen her. Men når jeg står her, er jeg lige så meget en af de mange aktører, som arbejder på Slotsholmen og er optaget af at vise omverdenen, at Slotsholmen både historisk og aktuelt er et af de mest spændende kulturelle og politiske hotspots – hvis man tør bruge det ord i disse tider – i Danmark.

En anden hovedaktør på Slotsholmen er Folketinget. De er også meget engageret i formidlingen af Slotsholmen, både på i sig selv og i samarbejde med naboinstitutioner og i det vi kalder Københavns Kulturkvarter, som på mere end en måde rækker ud over selve Slotsholmen. Det er

Folketinget, der så venligst har stillet udstillingspladsen og fysikken her til vores rådighed. Tak for det.

Når jeg er igennem, hvad jeg har at sige, er det mig en glæde at give ordet videre til Folketingets nyligt afgåede direktør, Carsten U. Larsen, som vil indvi udstillingen med sin personlige åbningstale.

Rammerne for udstillingen er givet på forhånd af både praktiske og sikkerhedsmæssige grunde. Det er udgangspunktet. Et andet udgangspunkt er selve stedet, selve pladsen her. Rigsdagsgården er emblematiske for den udvikling, der er sket de senere år på Slotsholmen.

På den ene side har man måttet øge sikkerhedsforanstaltningerne. På den anden side har alle, ikke mindst Folketinget, engageret sig i at åbne for adgangen til og brugen af hele området. Ikke bare ved besøg inde i institutioner, men ved selve det at opholde sig på udendørs arealerne på øen.

Og det ene har hjulpet det andet, i hvert fald her i Rigsdagsgården. Den er nu bilfri og har skabt bedre muligheder for færdsel for gående og cyklister. Det er en plads for både gående og cyklister, både turister og hverdagskøbenhavnere, der samtidig fungerer som pitstop og ellers er en uformidlet gennemgangspassage til Slotsholmens øvrige pladser og korridorer.

Det skal man forsøge at tage højde for som udstiller. Her bliver tre forhold, udstillere og museumsfolk, arbejder seriøst virkelig sat på prøve.

Det ene er at man er bundet til det, vi med en eufemisme kan kalde udstillingens mest traditionsrige format: den flade planche.

Det andet er, at man ikke kan forvente at den besøgende opholder sig andet end i bedste fald få sekunder ved det enkelte udstillingsselement. Her er man en gående på vej fra en institution til en anden eller man cykler forbi i forbifarten fra et sted udenfor Slotsholmen til et andet. Og lige den del er kun blevet forstærket med El-løbehjul og hvad der ellers anvendes i dag.

Det tredje er, at man kan slet ikke forvente, at den besøgende ser udstillingen andet end ved en tilfældighed, fordi han er her i en anden anledning. Man ikke kan forvente har en særlig interesse eller forhåndsviden om emnet.

Det gælder måske ikke mindst, når man vil lave en udstilling om det, man ikke ellers kan se eller kun kan se spor af, især hvis man ved de er der. Og der har vi vækstpunktet for eller ideen bag *Det skjulte Slotsholmen*.

At udstillingen så matcher den aktuelle corona-situation med behov for afstand og udendørs aktiviteter, ja og for resten også Københavns Kulturkvarters strategiske indsats for at vise vej og skabe interesse for hele området, ja det er kun en heldig omstændighed.

Det skjulte Slotsholmen handler om det, der ikke uden videre ses og forstås ved et besøg på Slotsholmen – den her lille kunstige ø, der i århundreder har været en vigtig del af magtens, politikens og kulturens centrum. Besøger man de mange institutioner får man en spændende indsigt i alt, der er sket og sker i husene. Men Slotsholmen er også fyldt med spor af begivenheder og hændelser, der lever i murene og ude på pladserne, men som blot ikke mere ses eller bemærkes.

Slotsholmen er fyldt med åbenlyse såvel som skjulte monumenter og mindesmærker. De markerer og manifesterer den tid og de begivenheder, de er skabt i anledning af. Men de står også som symboler på eftertidens tolkninger af de historiske sammenhænge, de er skabt til.

I den her tid er der endnu engang debat om retten til at tolke historiens hændelser og deres betydning. Her på Slotsholmen har vi den ene kulturinstitution efter den anden, som manifesterer, indrammer og i en vis forstand beskytter historien, erindringen om den og eftertidens tolkninger af den.

Rigsarkivet er det mest åbenlyse institution. Krigsmuseet er en anden. Engang blev Krigsministeriet omdøbt til Forsvarsministeriet, nu er Tøjhusmuseet så blevet omdøbt til Krigsmuseet. Og monumenterne taler med.

To af de mest markante monumenter er Frederik 7 ude på Slotspladsen – ham som blev gift for få dage siden for 170 år siden med sin tids måske mest kritiserede og stærke kvinde, Louise Ramussen, som blev Grevinde Danner – og Istedløven nede foran Krigsmuseet på Søren Kierkegaards Plads, dvs. ikke mere, nu er den tilbage på Flensborg Kirkegård.

Begge står eller har stået som noget uantastet og med fast og uflyttelig symbolik. Men begge repræsenterer i virkeligheden historiske situationer og begivenheder, der ikke blot var meget komplekse i sig selv, men som eftertidens tolkninger også har tilført nye og skiftende betydninger og symbolik. I virkeligheden skal man måske i disse nedrivningstider være glad for at

de to monumenter, hvad angår betydning, lever et ret skjult liv i denne her tid, hvor monumenter rundt omkring står for skud.

En af de mindste, hemmelige ting på det skjulte Slotsholmen er et morbærtræ. En af de største, hemmelige offentlige institutioner på det skjulte Slotsholmen er nok Hofteatret.

Silkelarven – ja fordi der gemmer sig et morbærtræ et sted inde i området omkring bibliotekshaven. Morbærtræer har været kendt i DK siden 1500-tallet. Men netop det her træ stammer måske – det vides ikke helt sikkert – fra 1600-tallet og Chr. 4s krigshavn. Måske er træet endda reminiscensen af den entreprenante Christian 4's forsøg på at sat gang i dansk silkeavl i 1600-tallet – det krævede silkelarver, og de kræver morbærtræer? I hvert fald regnes træet for at være DKs ældste morbærtræ. Det bærer her i sensommeren frugt, noget der minder om brombær. Se om I kan finde det.

Af alle institutioner på Slotsholmen er den mest hemmelige nok Hofteatret. Hofteatret som sådan er samtidig og for så vidt Teatermuseets vigtigste historiske 'museumsgenstand'.

Men sådan har det langt fra altid været. Et af de væsentlige kapitler i Slotsholmens og Danmarks nyere historie er også Hofteatrets – nemlig 1840-50'erne. Afskaffelsen af Enevælden og vedtagelsen af Grundloven – det som statuen af Frederik 7 står for – medførte revolutionerende ændringer i såvel den politiske som den kulturelle og kunstneriske situation.

Det blev direkte afspejlet eller var faktisk foregrebet i Christian 8's og hans arkitekt Jørgen Hansen Kochs modernisering af Hofteatrets interiører og faciliteter til brug for kulturelle og kunstneriske formål i takt med tiden. De skabte forudsætningerne for, at Hofteatret foldede sig ud for et nyt og bredere publikum.

Så i de år var Hofteatret en smeltedigel for den tids politiske og scenekunstneriske materiale. Her blev der skabt en ny form for offentlig sammenhæng mellem politisk magt og kulturliv, som på mange måder blev første skridt på vej frem mod den iscenesættelse af den sammenhæng mellem politik og kulturliv, vi kender i dag – og som i øvrigt fik sidste første skud vitaminer, da Christian 7 åbnede Hofteatret i 1767 med maskerader og Struensee, som kom så galt afsted på skrå brædder. Men en sammenhæng, der gennem de senere år har fået en form for genoplivning i Hofteatret i form af flere mindre og større, men ellers adskilte begivenheder og arrangementer, lukkede eller offentlige.

Det kommer vi forhåbentlig til at styrke i fremtiden – altså med aktuelle nutidsrelevante initiativer at styrke historien om Hofteatret og om Slotsholmen.

Der er meget mere i *Det skjulte Slotsholmen* end de få historier her i udstillingen kan vise. Emnet stikker en del dybere og rækker længere ud både hvad angår hvad der er at fortælle, til hvem og hvorfor. Heldigvis er der samtidig så meget mere både aktualitet og tidløst vingefang i sagen, at vi er i stand til åbne emnet en hel del mere end med selve udstillingen her.

Og det vil ske i tiden fremover. At vi overhovedet er blevet i stand til det skyldes to fonde.

Fonden for Jørgen Hansen Kochs Mindelegat har ikke bare støttet de relativt dyre og bundne produktionsomkostninger, der er forbundet med netop det her format – men ydermere har givet os midler til at udarbejde og lancere forskellige både mere faglige og mere kunstneriske formidlingsinitiativer, der kommer både TMH og Slotsholmen til gode også på længere sigt (fx i retning af Den åbne skole).

Inger og Jørgen Nygaard Larsens Fond har givet os midler til at producere en bog om emnet, som vil omfatte ca. fem gange så mange historier, som der er plads til her.

Sådanne støtter er altafgørende, ikke mindst for en driftsmæssig lille institution som TMH. Oprigtig TAK til begge fonde. Vi vender frygteligt tilbage. Endelig vil jeg gerne rette en særlig tak til TMHs grafiker Per Romerdal, både for grafisk design og nutidsbillederne, bl.a. af pladserne som de tager sig ud en sommermorgen, når solen står op.

Men allerførst er der mere at fortælle om det her og nu. Og derfor er det en glæde, at kunne give ordet til et af de mennesker, som har haft sin færden og sit daglige virke på og omkring Slotsholmen gennem årtier, kender historien og har mærket og påvirket de forandringer, der er sket over tid. Samtidig har han været fra allerførste færd, da vi satte gang i et nyt kapitel af Teatermuseet i Hofteatrets snart 100 års historie, været en inspirator og vigtig støtte for os. Og det har han også og ikke mindst været i forbindelse med det store istandsættelses- og fornyelsesprojekt, det mere end 250 år gamle Hofteater i de kommende år skal gennemgå.

Så også på den måde forbindes noget af det ældste med noget af det nyeste på Slotsholmen, og det skjulte bliver måske lidt mindre skjult, uden at miste sin hemmelighedsværdi. Velkommen igen, og hermed ordet til Carsten U. Larsen.